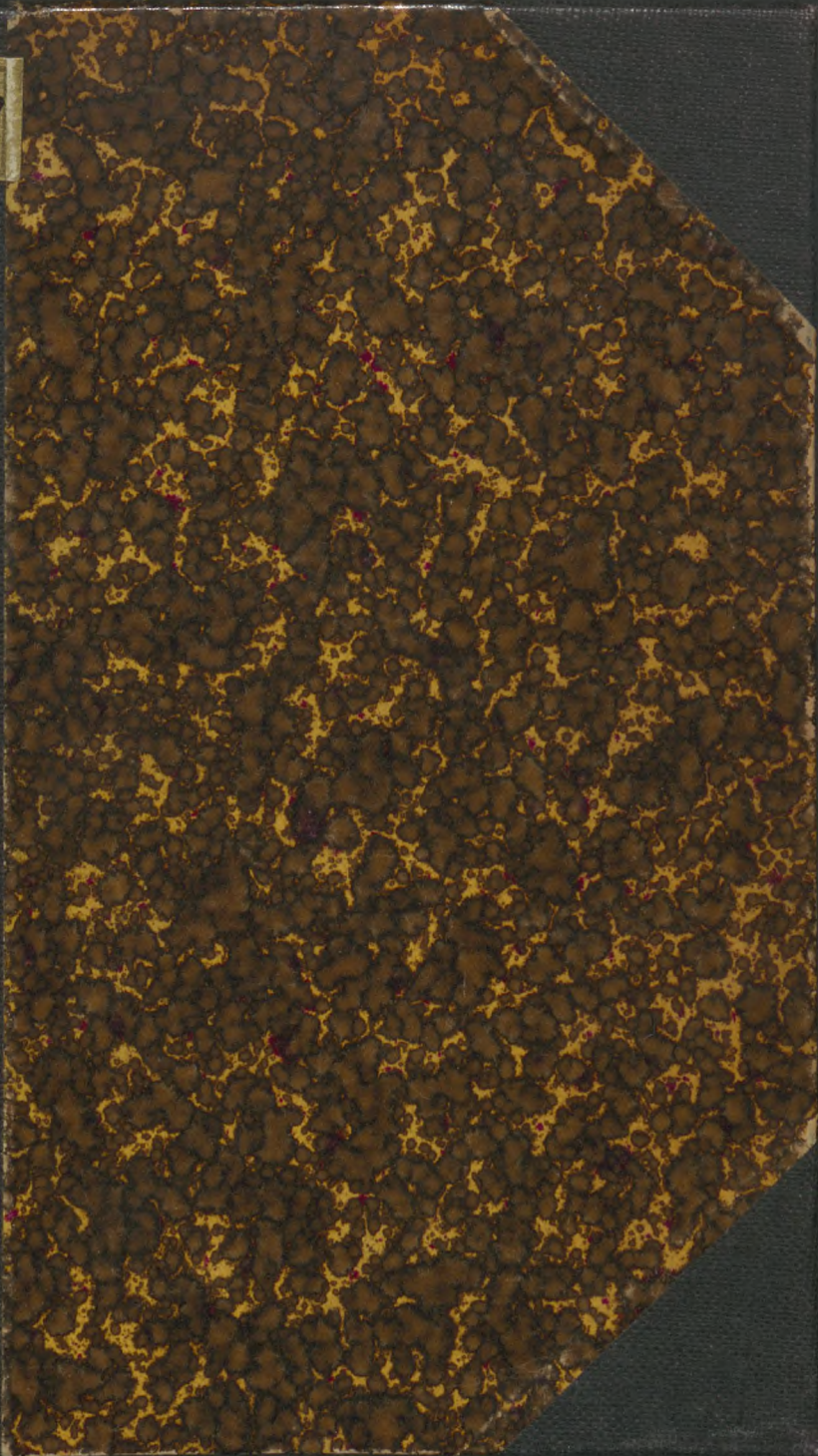
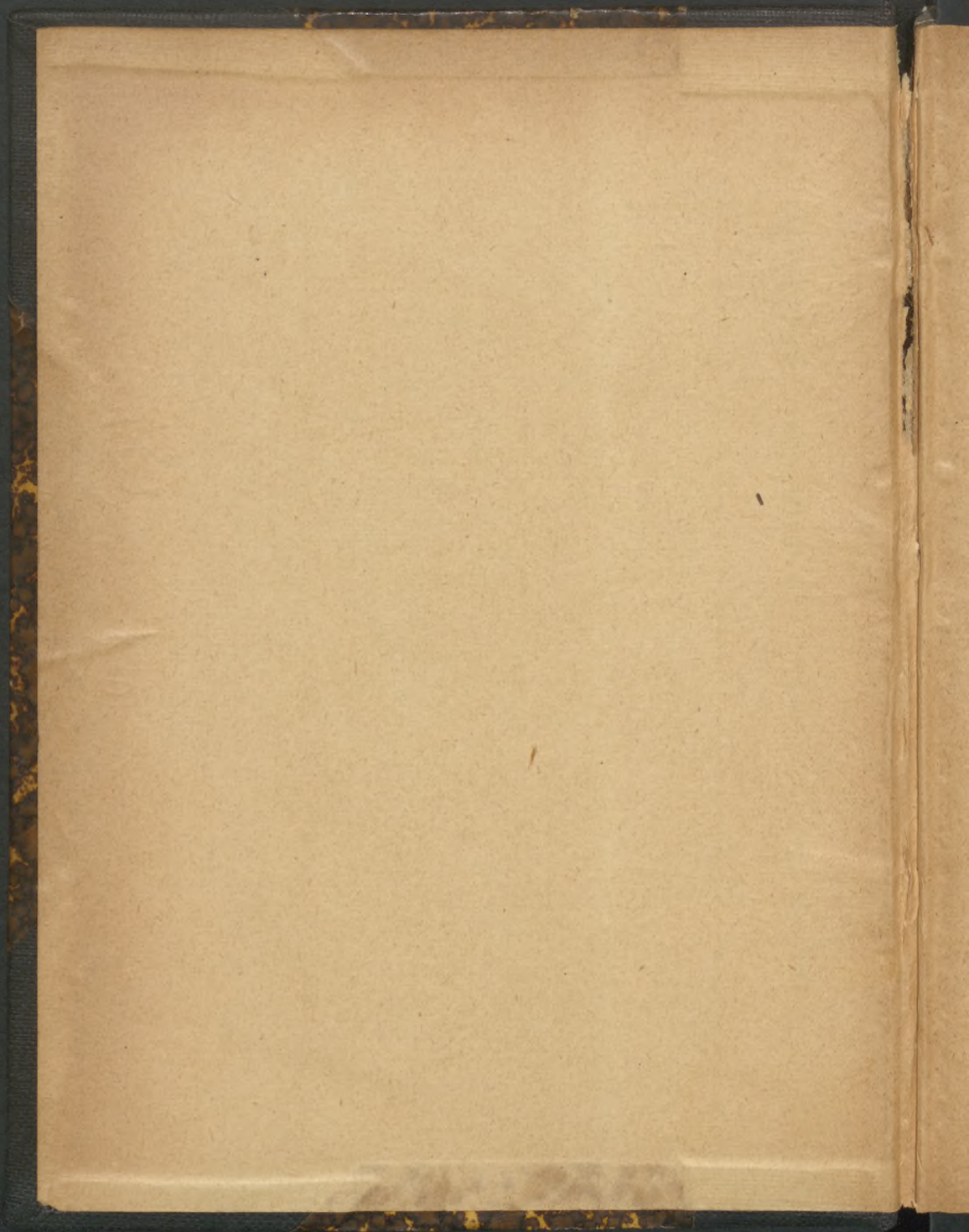
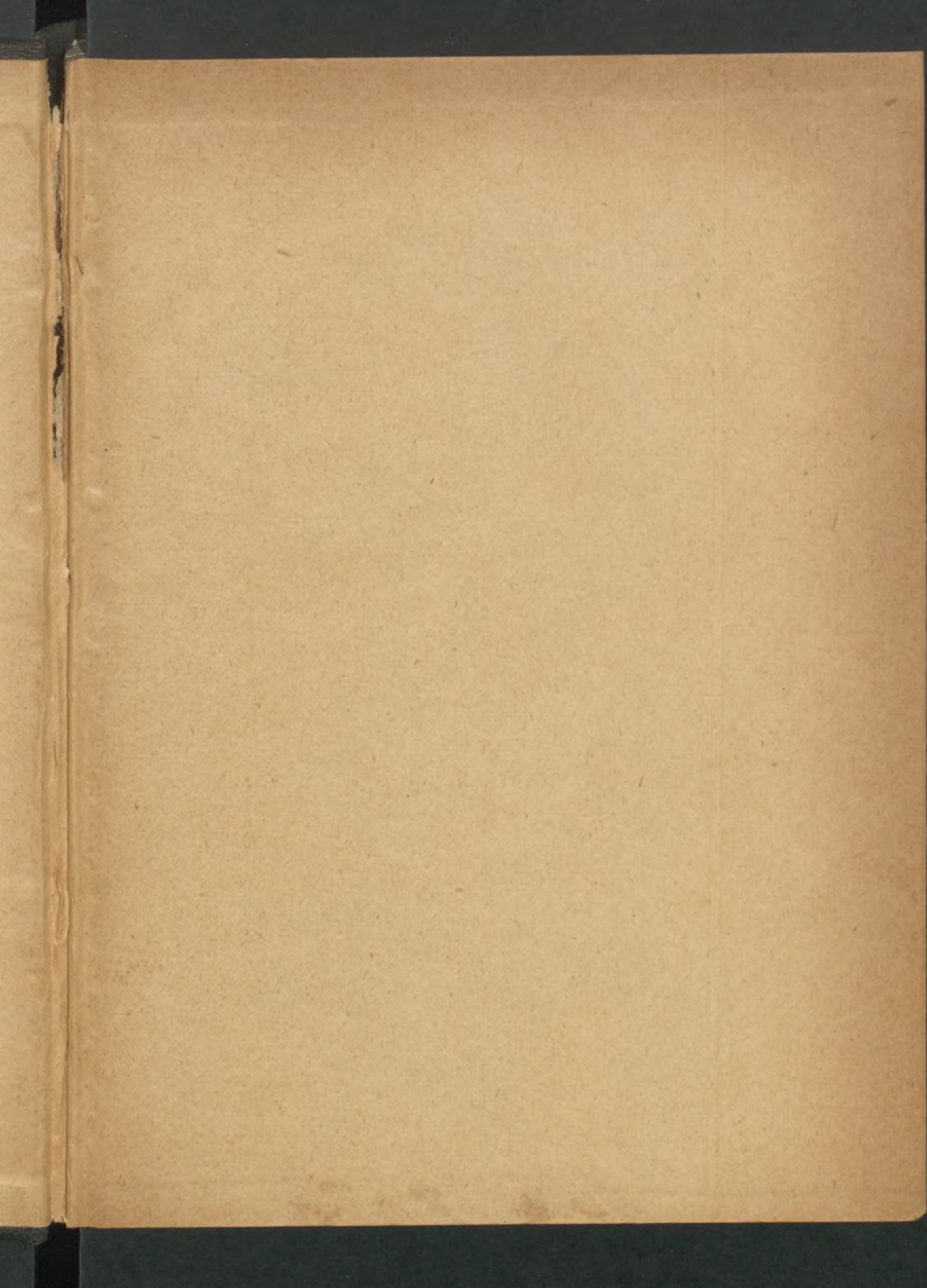
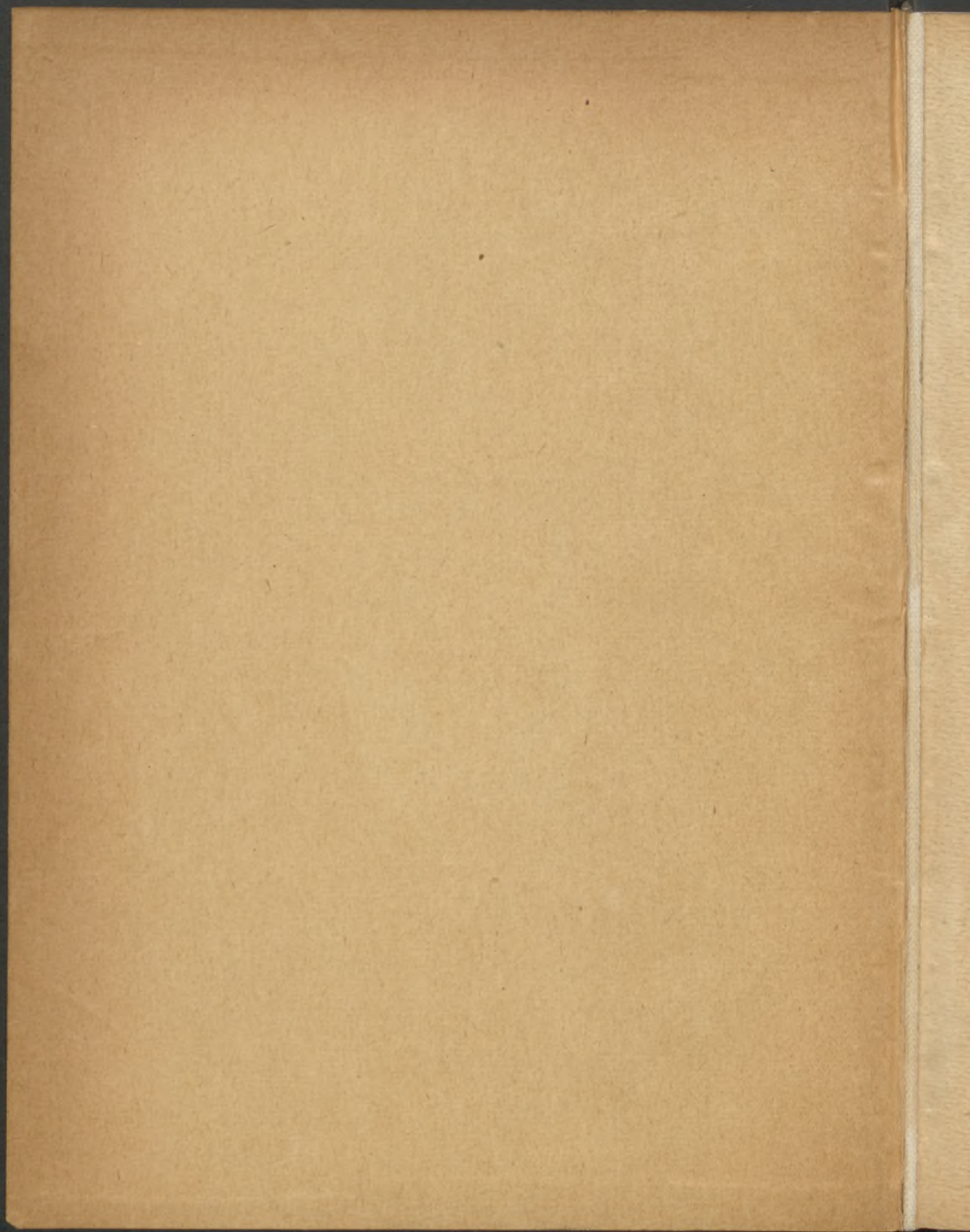

191268.

PRIZMA
RÉDEY TVADAR
VERSEI

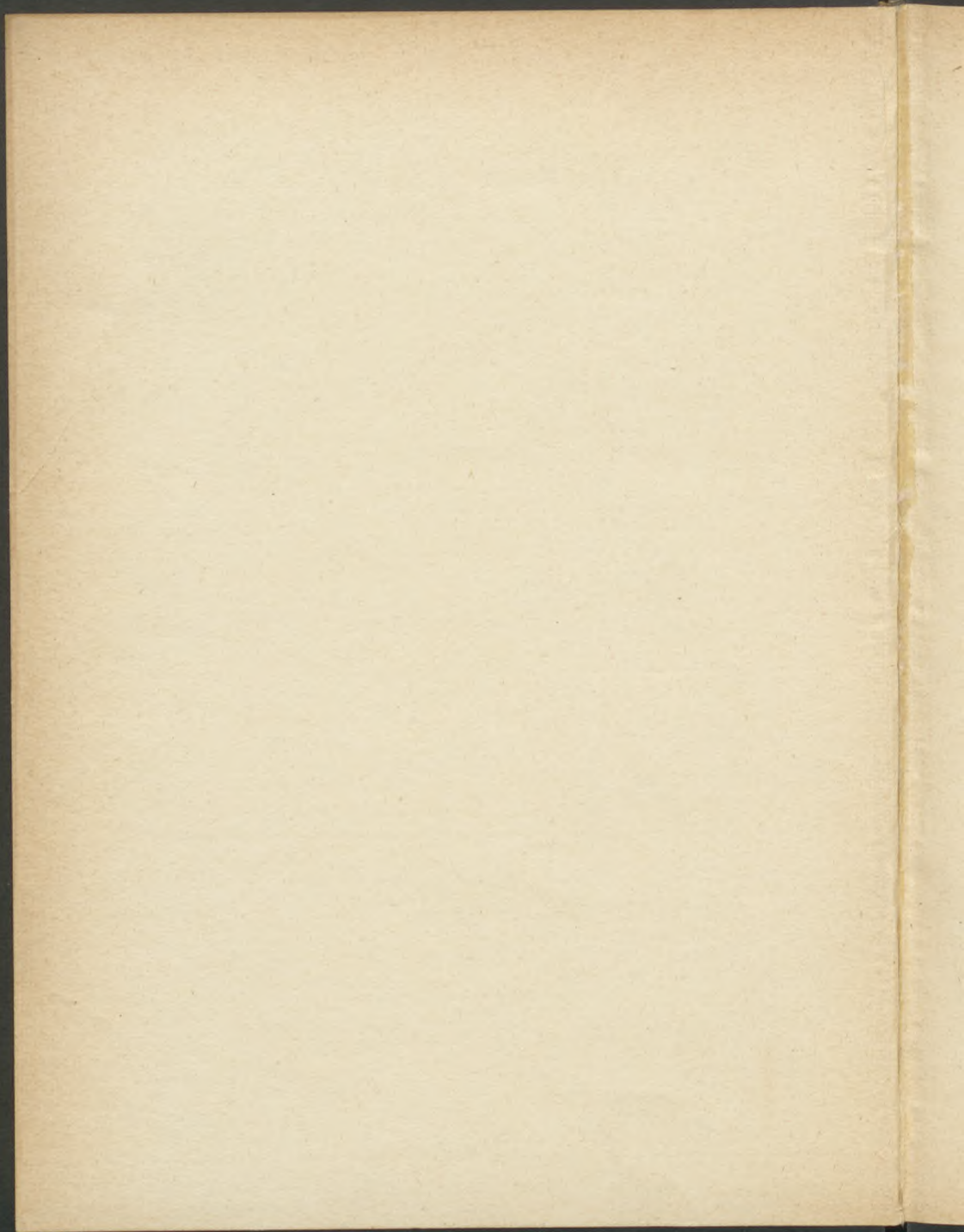
125 fr

BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER

PRIZMA

PRIZMA

RÉDEY TIVADAR

VERSEI

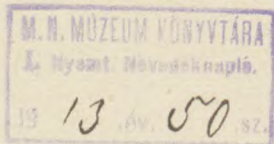
BUDAPEST, 1912

SINGER ÉS WOLFNER KÖNYVKERESKEDÉSE

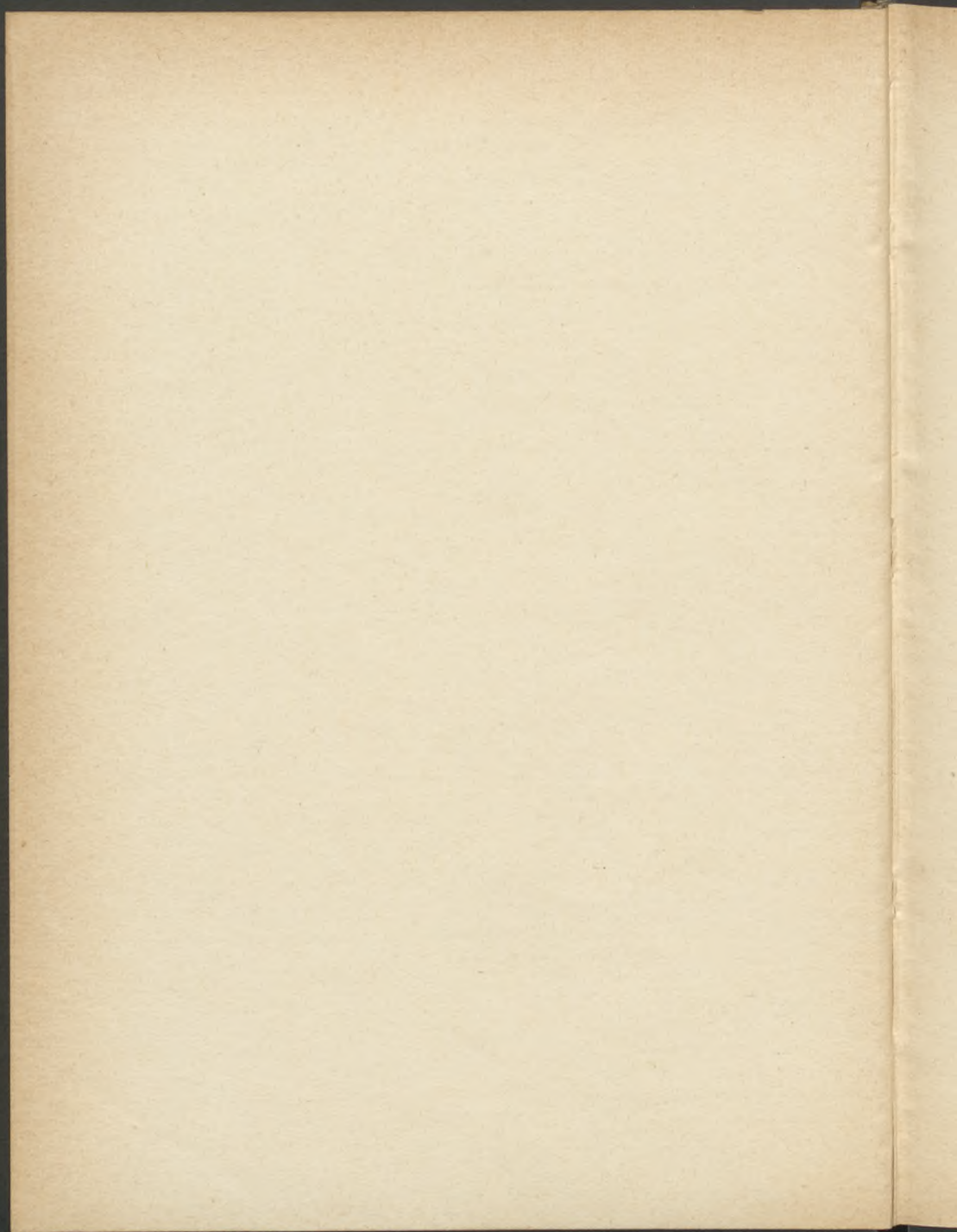
P. v. hung.
1178 h

191268

Anyámnak

Régi mesék a régi pamlagon . . .
Anyám mesélt; és látom magamat,
Amint csodát-csodálva hallgatom.

— Édes anyácskám, lásd: ma én mesélek,
Távol vidékről hoztam halk mesét,
Csodás vidékről . . . úgy hívják, hogy: élet . . .

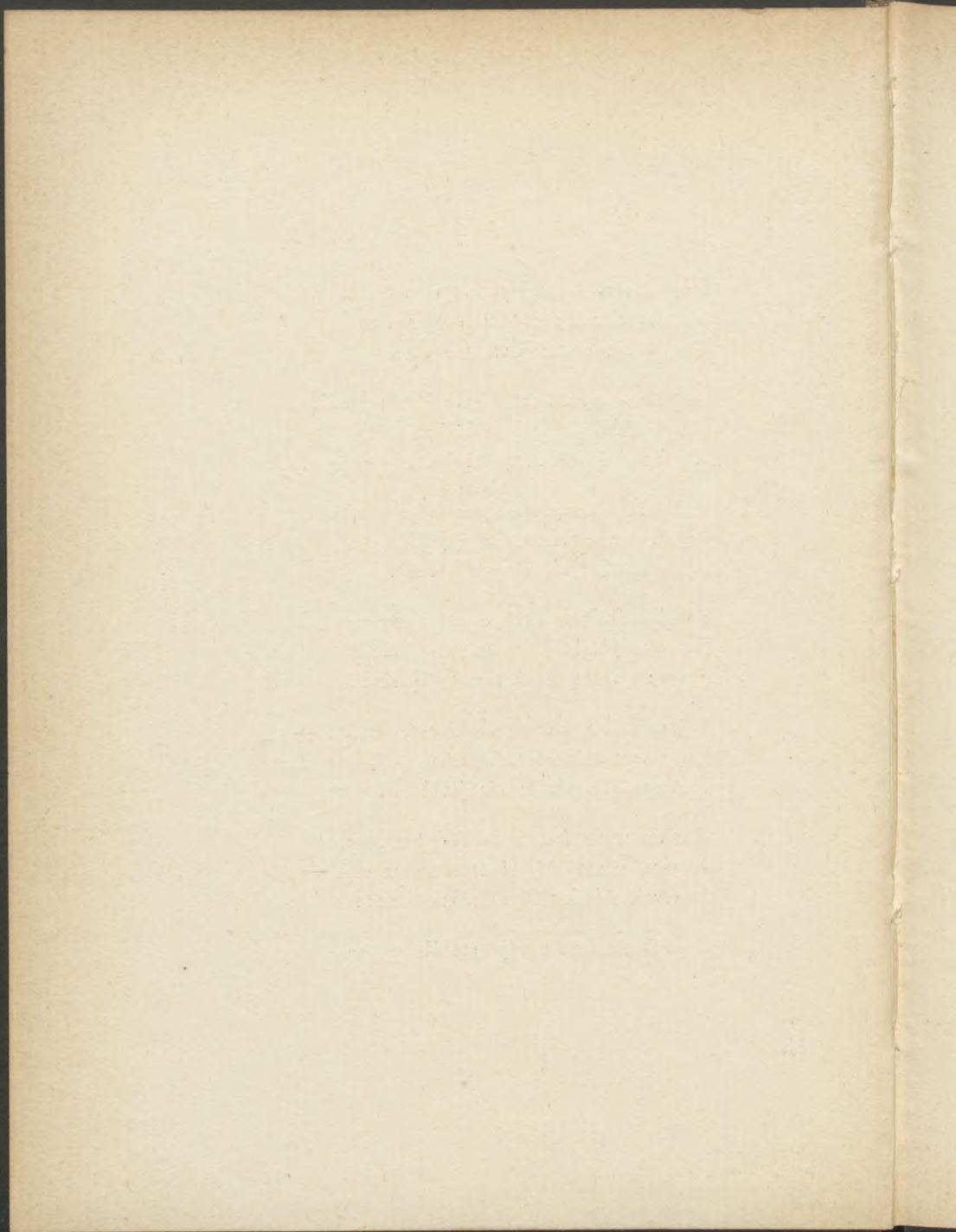
Te hozzád térnek meg ez árva versek
— (Ez az ezerkettedik éjszaka) —
A te fiad az elvarázsolt herceg.

Bár köntösének éke semmi sincs —
Én jó anyácskám, te vagy a tudója,
Hogy: gazdag ez a mesebeli princ!

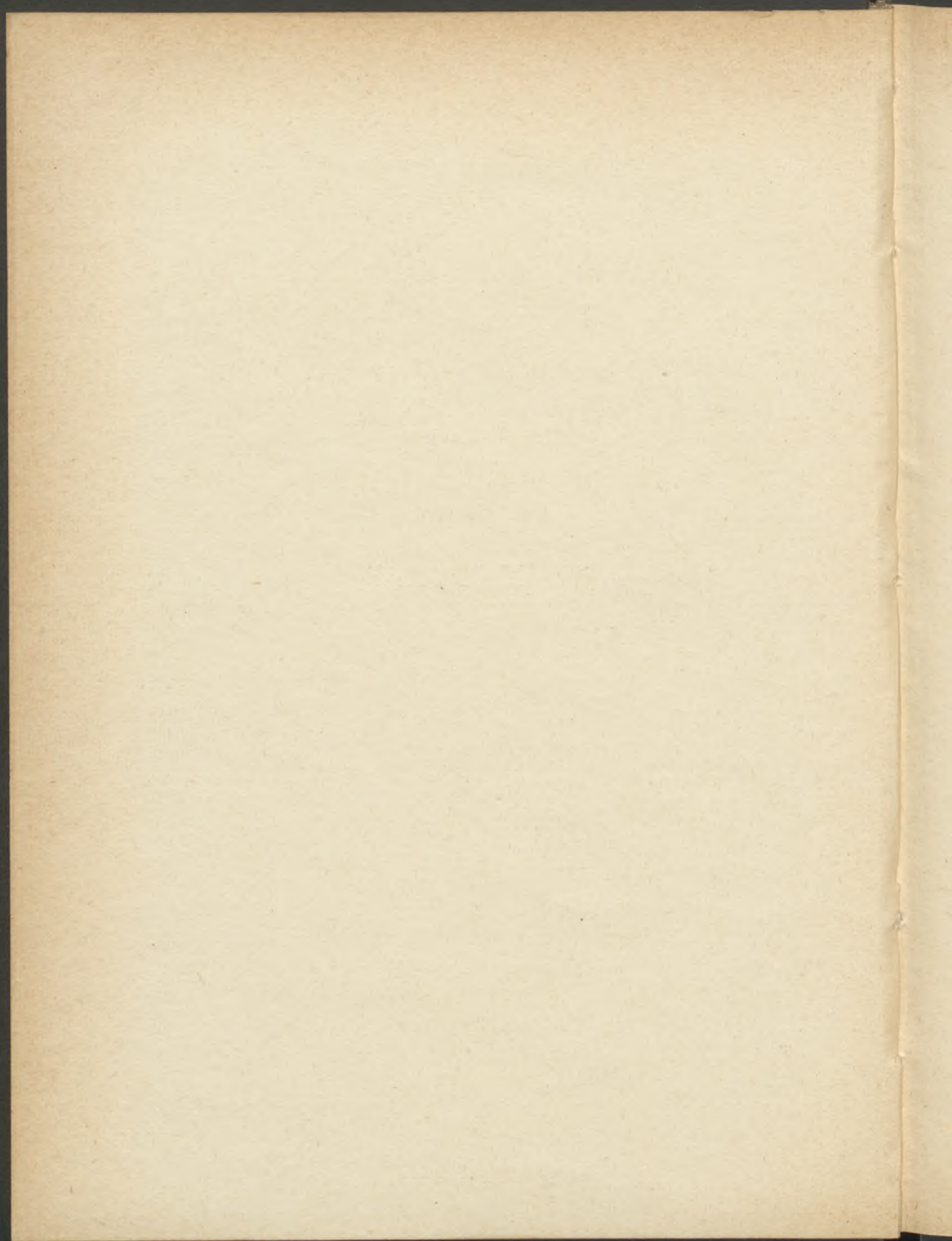
Egy csók, egy rózsá nála kinccsel ér fel, —
Élete sem más: fáradatlan út
Hamupipőke pöttön cipőjével . . .

Uttalan útján ma te hozzád tér meg,
Anyám, nincs idő, nincsen messzeség —
Elhervad minden, ám örökre élnek:

A régi pamlag, a régi mesék — —

A TE ZONGORÁD

VISSZAJÁR A MULT.

Van úgy, hogy csókra visszajár a mult.

De csókjának már méze semmi sincsen,
A csókja hervadt . . . Mégis untalan
Miért leselkedik hát a kilincsen?

Ajkát (min ajkam csókolni tanult!)
Kelletlen csókra mért nyújtja felém most
Én régi, megunt szeretőm: a mult? . . .

JÓ ESTÉT.

Mért este jöttél? . . .

E néma boltivek alatt én
Rég elfeledtem: mi a napfény,
Ez örök árnyu cinterem
Minden szint szürke foltta mos szét —
(S az én szemem, szegény szemem
Egy régi fénytől kapatos még!)

Jó estét — így köszönsz belépve, —
Hadd maradok itt te veled . . .
Jó estét — felelek.

S elindulok lassan elédbbe,
Kezem-kinyujtva, botorkálva,
Mint, ha kilép a napsugárba
Ki bus börtönfalak között él . . .

Mért este jöttél? — —

LESZ VALAKIM.

Nincs több tavirózsám, illatos füvem
— A tó befagyott, a rét letaroltan, —
A nyár termését könnyelműen,
Vétkesen elpazaroltam . . .
Az utolsó koszorut,
Melyen a nap heve már nem lángol,
Fantasztikusát, szomorut:
Dércsípte piros hederából
S halovány fagyöngyből —
Mimóza, a homlokodra tűzőm föl . . .

Nem adhatok a nyár dús diszébül:
Fogadd el e füzért. Kései ékül
Im ily ábrándos diadémot illeszt
Mély árnyu hajad selymére kezem.
(— Fénysáv suhan át a hideg lemezen,
Míg fémkeretes tükrödbe tekintesz.)

— — S lesz valakim! lesz! . . .

Lásd, ezután koldus-borúsan
Nem állok a ködben fakó örök-árván:
Piros alkonyidőn — az őszi borúban —
Tükre előtt, repkény-koszorúsan,
Mimóza vár rám . . .

PLEIN AIR.

Elnyújtott, tompa kocsizajban
— A füst-belepte Sziv-utcán át —
Oldaladon némán haladtam.
S te korholtál: „Egy élet vár rád . . .
Nagy szó és szép szó: egy élet vár!
Egy élet: száz színes ígéret . . .
Ne rázd fejed, hogy: érted nem kár —
Ifju s erős vagy . . . S vár az élet!“
— Egy társzekér, mely zsákot hurcolt,
Elvette hangod tiszta ércét,
S a muzsikátlanná fakult szók
Vivódó lelkem összevérzék.
Hallgattalak csak, önfeledten,
S e bus, vezeklő pillanatban
Valami nagy, szent hívés ébredt bennem,
Hogy: igazad van . . . Igazad van . . .

— S kikanyarodtunk a fasorba.
Dél volt. Jöttek a bolti lánykák.
És a tavasz hajadra fonta
Ködhálós, pászmás glóriáját.
Egy barackfa kihajló galyján
Felpattant az első virágrügy,
S egy tornyos villa ereszalján
Felharsant az első madárfütty.
— S te csak beszéltél: sulyos vádak
Hullottak vén fejemre bőven —
Ó de szavad most szállva szárnyalt:
Ezüstösen. Csilingelően.
— S már én, e rózsás pillanatban,
Csak szemed néztem: milyen mély s nagy —
Csak azt, hogy villogó fogad van —
Csak azt, hogy: szép vagy . . . Azt, hogy:
[szép vagy . . .

A SZAVAD.

A szavad néha oly merev, mikéntha
Minden betűjét sziklafalba vésnék.
— S szavad titkok fátylát lebbenti néha.

Ilyenkor benne földereng a mélység,
Ilyenkor benne föleseng szived —
És hallani a szavad szívverését.

Játszin peng néha, mint ajzott ideg,
Évődés nyilát szerteáporozván, —
Majd márványsúlyu és márványhideg.

— De hogyha lelked' hírhozója hozzám,
Akkor tördelve, álmodón suhan:
Mint eltévedt, halk melódia-foszlány,

Mint fáradt gordonka-futam . . .

@

LÉGYOTT HÁRMASBAN.

Mimózát közrefogták: zongorázzék;
Unszolta sok szives szavu rokon, —
S Mimóza játszik. Visszafojtott láz ég
A billentyűkön és a húrokon . . .
— A nőgatók, a nagy biztatgatók
Öt perc multán figyelni elfeledtek,
(— Mért nem játszik honfibús hallgatót,
Vad csárdást, vagy jólfésült operettet? !)
Peer Gynt sorsa, Aase halk siráma,
Nekik szavak csak, se-szinű szavak, —
S Grieg álmával a Sorja-Moriába'
Kicsiny Mimóza egyedül maradt . . .

Ott, hova lelke mostan el-kiréved,
Nagy, gyermeteg gyopárok nyílnak . . .
— Mimóza, várj: utadra elkísérlek,
Mimóza, miénk ez a pillanat!
Ég, táj és ember, mind olyan csodás ott
S oly ismerős mégis, hol most mi járunk:
Nagy elszánások . . . nagy ellankadások,
— Mondd, érzed-e, hogy ez a mi világunk?
S érzed-e, hogy e sokfő társaságban
— Boldog sziget e szó-ár közepén —
Mily szent közelbe kerültünk mi hárman
E pillanatban: Grieg, meg te, meg én . . .

ŐSZI SZERENÁTA.

Most rád gondolok . . . A szigeten át
Hosszan halódik, fojtva, szordinóval,
Egy halk, egy halállal kacérkodó dal,
Sirásba csukló, csukott szemü sóhaj —
Őszi szerenád —

S megreszketnek a vadgesztenyefák . . .

Most rád gondolok . . . A szivemen át
Halkan zokog s megborzongat és megráz
Valami lüktető, bolond, beteg láz,
Mélázó, félárbocra eresztett gyász —
Őszi szerenád —

De te ellened még sincs benne vád . . .

Most rád gondolok . . . Búsan szelem át
A sárga avart a síró fasorban,
— S egy-egy gesztenye a pázsitra dobban,
Szépen . . . kimérten . . . puha rhythmus-
[sokban —

Őszi szerenád —

S odabizom a lelkem' te reád . . .

TOUR DE MAIN.

A vonat indul. Véres szemmel,
Vadul vág neki a vak éjnek.
Egy kézfogás még —
És érezzük, hogy : szó most nem kell,
E percben a kezek beszélnek.
Mi belefult a dachá, büszkeségbe,
Most elmondjuk egymásnak mind a ketten :
Kacér, kihívó véred lüktetése,
Az enyém fáradt, türelmetlen.
Az én kezem remegve koldul
S tied remeg — a diadaltul :
Érzed, hogy lelkem' rabul küldöm
E kézfogásban . . . S mint győzelmi jel,
Önhittén mosolyog gyűrűdön
Egy duzzadt ajku kis moretti fej . . .

A vonat indul. Most lelankad,
Most elbocsátja egymást két kéz . . .

Egy pillantás még —
S már ujjongsz az uj diadalnak
S már bennem sír a régi féltés.
S míg künn a füstben szerteszáll a szikra:
A féltékenység száz koboldja ront rám,
És faggat és kinez szivednek titka.
— A füst a földön fetreng lombán
S szakadozó-sűrűdő fátylán
Keresztül mintha — kezéd látnám:
Végigsíklík piros ruhádon,
Mozdulattal, mely: tilt és megtagad.
— — S most ugy látom, jaj, most ugy
[látom:
A kis moretti torzultan kacag . . .

ELZÜLLÖTT . . .

Suttogni fognak: „Hja . . . elzüllött . . .“

S ha nincs szél, nem zug a haraszt:

Hiuság ellene szegülnöd,

Ha kit a világ elmaraszt.

Tudom: lakol, ki parancsot szeg,

S hogy: szenvedés csak bűnnek bére —

És mégis im, bocsássatok meg,

— Szegény fiu! —

Ha egy szavam van — védelmére.

Se jobb, se rosszabb, mint a többi —

Csak fáradt volt és csüggeteg,

De sebeit el tudta fődni:

Nem — publikumnak volt beteg.

Szemérmes volt és nagyon gyáva.

Szörnyen gyáva. — S mig a világ lesz:

Szemérmes koldus tarisznyája
— Szegény fiu! —
Mindig üres. Régi románc ez . . .

S egy percben (van perc, mely: halálos)
Azt hitte, — ez is régi dal —
Hogy: joga van a boldogsághoz,
S azt érezte, hogy — fiatal!
Valami szent csodára várt . . . S lám:
Egyszer — melegen néztek rája,
Mégfürdött két mély szem sugárán
— Szegény fiu! —
És — az volt a nászéjszakája . . .

Ki ennyit magáénak mondhat,
Ó jól tudom, hogy: nem szegény —
S bukását a hiu bolondnak,
Bizony, hiába menteném.
De, lássátok, van abban hősi:
Lidérces éjjel, ólmos nappal
Korrekt mosolygással — vergődni
— Szegény fiu! —
Vagy összeszorított ajakkal!

„Elzüllött . . .“ Kik majd így ítélnék,
Bölcs bírák lesznek mind nagyon:
Elrongyolt, elhibázott élet —
Bűn, melyre nincsen irgalom.
És mégis — én szálnalmat érzek:
Most, megalázva, összetörten
Oly furcsa, oly siralmas-félszeg
— Szegény fiu! —
Ha így elnézem — a tükörben . . .

SIRATÓ.

Elhalófélben visszacsengnek
Halk szavai a régi dalnak, —
Csüggedten is bizakvó versek,
Tavaszi versek — megsiratlak . . .
Özönnyi fény s csak foltnyi árnyék,
Töretlen színek sokasága :
Romantikus buzavirágkék,
Pipacspiros, kankalinsárga ;
Gyerekember gyerekszívének
Öröme, nekibusulása,
Hívő ének, tavaszi ének,
Hajh — jávorfából furulyácska . . .

S megszólal fojtva, tompa szóval
Hasadt tilinkóm utoljára, —
Visszasóhajt a siratódal
A tavaszálmok asszonyára,
Aki fehér volt s aki jó volt,
Ki maga volt a bűnbocsánat,
S ki nem tudta: tavaszi hóbert
Őzig hervasztó lázra válhat;
Ki nem érzi: e halk szavakban
Milyen sok ábrándsiratás van, —
Csak néz reám némán, nyugodtan,
Madonna-szemmel, — kisanyásan . . .

EGYRE TÁVOLABB TETŐLED.

Mimóza, mikor tavaszról beszéltél
S szárnyat adtál a merészálmu hithez,
Gondolhattam-e, hogy ily sebtén itt lesz,
Hogy ily korán eljő a zord, kemény tél!

Nem daloltam, csak egy-két árva strófát,
Nem voltam én, csak egy tavaszra, boldog, —
S belepnek már kis, zuzmarás koboldok,
Mint verébraj a hótól roskadó fát.

Utamra kósza árnyékok vetődnek
És megyek — egyre távolabb tetőled;
Az emlékek is sorra elmaradnak,

Csak kettőt őrzök (ó, van örök emlék!) —
Törös csengését búcsuzó szavadnak,
S egy őszi napnak vadgalambszin selymét . . .

ÁHITAT-ÓRÁN.

Ez a te órád . . . Csöndes ünnep.
Eloltom a lámpavilágot —
És messze mesévé szépülnek
A szürke hétköznapiságok.

És szem nem látta csodás kék fény
Szállong halkán szítálva most szét,
És álmot sző a japán gyékény,
És elborong a vén karosszék.

A tükör néz kiégett szemmel,
Az óra régi éneket ver,
— S az emléked szüzen, ragyogva,
Glóriásan kigyul az estben:
Mint bús Madonna márványszobra
Dús tömörarany posztamensen . . .

A TE ZONGORÁD.

I.

Tavaszi tusák sebzett bajvivója
Oltár márványán hűti homlokát —
Az én oltárom a te zongorád.

Az én oltárom a te zongorád . . .
Hűsítő harmat hull beteg szívemre —
Tavaszi lázak őszi requiemje.

Tavaszi lázak őszi requiemje,
Balzsam, melytől seb gyógyul, láz lohad —
Engesztelő szent miseáldozat.

Engesztelő szent miseáldozat . . .
S én hittel mondom örök zsolozsmámat:
Szent, szent, szent nékem ez a néma bánat —

Az életem tartalma ez a bánat . . .

II.

Mimóza, lásd, hiába: elárult az az egy dal,
Mely, akkor, vallomás volt: pár félénk, szüzi

[akkord,

Mely — egy egész életre — az életembe

[markolt,

Mimóza, hidd el nekem: a zongorasosem csal:

Egy szerelmes szavad volt.

Az álmod árulója, egy pillanat, amelyben
Szemérmes leánylelked remegve kivirágzott,
S én hálásan fogadtam, mint egy fehér virágot,
— — Aztán: más dalok jöttek, hogy másnap
Nyiló asszonyiságod... [másnak zengjen

De az a dallam él még, meghalkulva, de tisztán,
Bár benne soha többé nem találkozunk már

[mi —

Ó, titkolt lányszerelmek meleg melódiái!

— A kis hugaid nézem... Sok kurta-

[szoknyás kislány...

S mind tanul zongorázni...

IGY, EGYEDÜL.

Bánatom, mint a cyprus gyásza,
Mély, megbékélt és mozdulatlan,
Csak nézem, csendessé alázva:
Mint tűnsz el a mély alkonyatban.

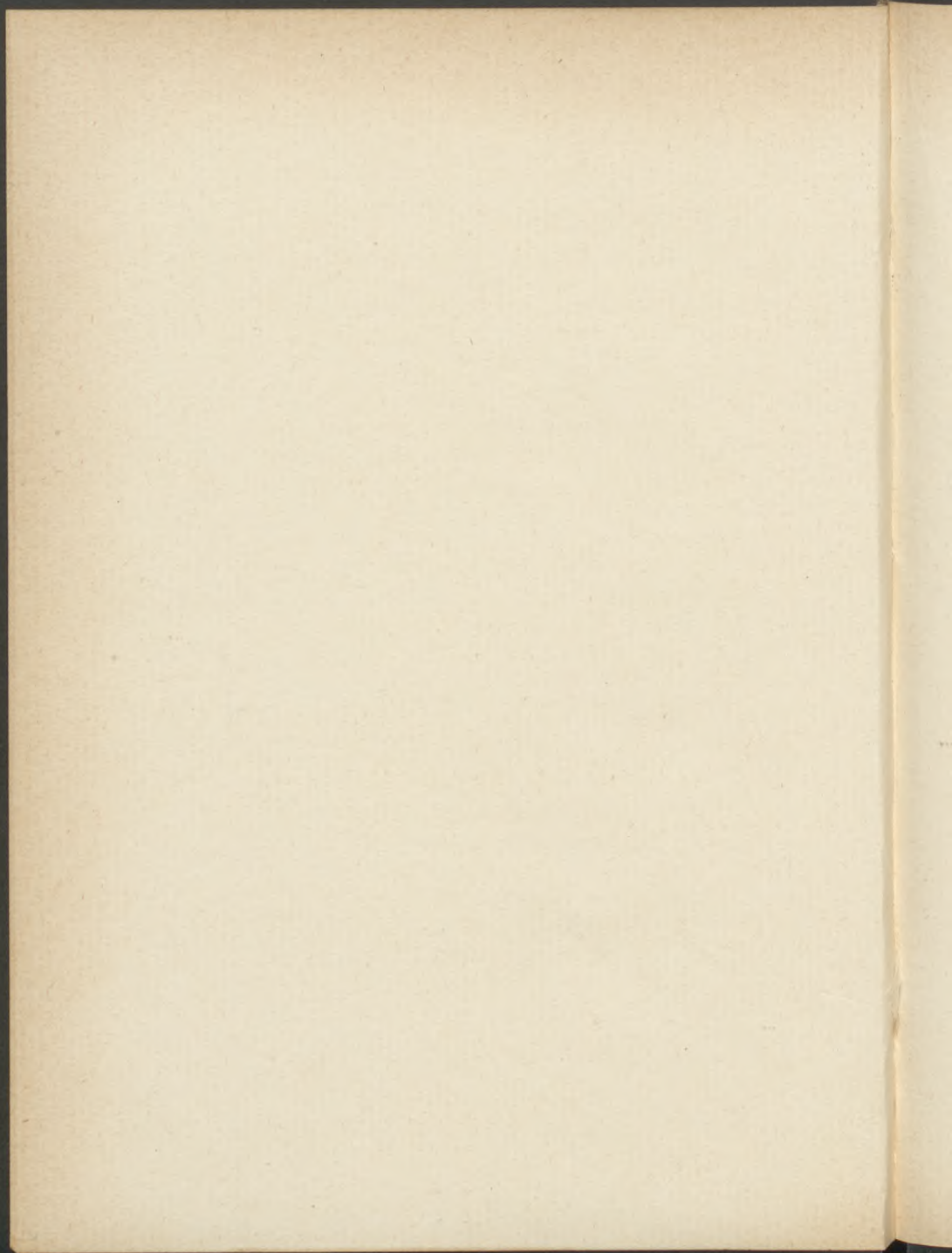
Orgonája a temetőnek —
Zengetői nagy gyászdaloknak:
Sötét lombjaim égre nőnek . . .
S erős vagyok: mint a halottak.

Tagadd meg tavaszod, szerelmed,
Tagadj meg engem: sorsod-rosszát —
Sötét-magam hadd vezeklem meg,
Hogy: jó akartam lenni hozzád . . .

ATTITÜDÖK

Rédey : Prizma

3

GRIZELDISZ.

Azóta ködre köd szakadt fölem . . .

De ma is látom.

Augusztusi este,

Tarka skót kendő volt vállára vetve,

Lankadt verbéna csüggött lakk-övén . . .

Ugy látom őt, mint akkor: álmatag',

Ametiszt-szín napernyő-árny alatt.

A parkban bronzra barnult már a pázsit,

Fáradtan ültünk a gypeszőnyegen, —

És néki — láttam — a lelke is fázik . . .

Remegve néztem, ijedt-csöndesen.

Remegve néztem, gyáva gyerekember,

Rebbenő szemmel... kamasz-szerelemmel...

Nevetett, ha a többiek nevettek,
S az nekem úgy fájt: láttam, rejtve szenved,
És kacagása könnyestitku fátyol . . .

Kezét nyújtotta a bucsuzkodáskor.

— Azon az éjen mennyi csillag hunyt ki!
Incselkedő, látatlan óriások
Huzkodtak sok-sok fénylő, furcsa sávot:
Azon az éjen tenger csillag hunyt ki . . .

Azon az éjen nem tudtam aludni.

II.

Azóta ködre köd szakadt fölém . . .

Fagylódtam a vágyak hideg kövén;
Koldultam és rettegtem a szerelmet;
Meglátogattak nagy kísértet-órák;
S szívem tüzén kis, sunyi gerjedelmek
Gyujtottak üszkös, bűnös lángu csóvát.

. . . Csak ő maradt meg szentnek a szívemben,
Csak az ő képe néz szüzen ma is rám,
Mint csudatékony, megszentelt talizmán, —
Csak benne hiszek még, konok hitetlen.

— Csábító csókok, könnyen sírt könyek, ti,
Szerelmek, mikből kárhozat fogan,
Szines háló, mit az önérdék vet ki, —
Vallván vallom: van, aki tud szeretni
Halkan, fehéren, áldozatosan . . .

Vérző hitemnek még ma is vigaszt ad
Egy sugara a gyermek-áhitatnak,
Amellyel akkor néztem rá föl én . . .

III.

Azóta ködre köd szakadt fölém.

LÉLEKHARANG.

Nagyvárosi est zajló árja.
A hold felhők közül nevet . . .
S míg elmerülsz a sokaságba,
Pár szó megüti füledet
S mint rejtett, messzi üzenet
Jaját titkon lelkedbe vájja.

Orozva jő . . . Tán asszony-ajkrul . . .
Míg hozzád ér, sóhajra halkul —
S mégis oly törösen hat át,
Beszívod mérges illatát,
És csupa köny, és csupa vád,
És a szived szívébe jajdul.

„Meghalt szegény . . . Tegnap temették . . .“
— S a szó most szembenéz veled —
Tán máskor, máshol fel se vennéd,
De most remegve érezed,

Hogy — életednek része lett:

Nehéz, elűzhetetlen emlék . . .

És szívszorongva mégy tovább;

Néma szomoruság fon át —

És nem tudod, lelked' mi érte,

És nem tudod, kit okolj érte —

A kéken égő holdtányért-e? . . .

Vagy az asszonyhang bársonyát? . . .

S egy ismeretlen ember sorsát

Elszántan szivedre veszed,

És hasztalan mondd: botorság! —

Messziről küldenek neked

Gyilkos illat-üzenetet

Idegen siron nyíló rózsák . . .

S csak visszafáj, csak visszacseng még,

Meglopva lelked tiszta csendjét —

És fájó emlékezetül

Lelked lelkére nehezül

Sötétén, könnyörtelenül:

„Meghalt szegény . . . Tegnap temették . . .“

A BIBLIÁS EMBER.

Lidérces éjen, könyv-kinyitva
Faggatom: mi az élet titka . . .

Imént a kárhozatot láttam
Ó-szövetségi zordonságban;
Próféták szava mennydörögte:
A gyöngé elvész mindörökre!
Csábít a bűn, kábít a mélység —
Halállal halsz meg . . . egy lépés még!

Élethez erre nem vezet nyom! . . .
S másutt nyílt ki a Testamentom:

Kinyílt, — kék iris barna éjbe' —
Édes Énekek Énekére;
Halk nárdus-illat áradott szét,
Szent volt a bűn, a kárhozat szép:
Csókszivatarban, rózságyon —
S mellettem párductestű párom . . .

De szél csak zúg, de szél csak támad,
Csak borzolja a bibliámat:

Im itt — közötte nyűtt lapoknak —
Illatjavesztett rózsza fonnyad
S regél, míg künn az Élet zöldül,
Hiú gondról, hiú gyönyörrel;
Fekete rózsza, halott rózsza:
Salamon rezignációja . . .

A szél elült . . . s a könyv csak nyitva.
— A Vanitas az élet titka?!

MAGNA PECCATRIX.

— S. Lucae VII. 36. —

Szelid-megértőn méláz rá a Mester,
Ő meg az Úrhoz könyein át néz föl;
Illeti lábát illatos kenettel,
Nárdusolajjal, porphyrszelencéből . . .

Farizeus-szó szitkot szór szemébe,
Farizeus-gúny borítja fejét el, —
S ő Jézuson csügg remélten-remélve
S szent testét törli haja selyemével.

— Egy harántsíp sikongat a közelbe' . . .
Ott künn az alkony a fehér fövényre
Szederjes árnyrózsákat ejteget, —

Nehéz bimbók pattannak ki az estben.
— Jézus ajkáról szelid szózat lebben:
„Megbocsátok: mert igen szeretett . . .“

VERSAILLESI IDYLL.

A Mansart-kastély malachit-termében
A butoroktól bucsuzik a nap.
Gobelin-karszékén estbehajló-régen
Ül a napkirály. Halvány. Hallgatag.
Künn őszutói, mély, piruló alkony
Fényében fürdik a fakó pagony . . .
A napszállaton szép, viruló asszony
Mélázgat: madame Maintenon.

A király kegyes, könnyes áhitatban
Fűröszte meg a vén lelkét elébb.
Maintenon asszony szép ájtatos-halkan
Felolvasta a Szentek Életét.
Ó, e halk könyvben annyi, annyi vád van,
Mely, így ősz-estén, fájón felzokog, —
Jaj, Szent Lajos óta Franciaországban
Nem szentek ám a Lajosok . . .

És elmereng a királyok királya . . .
— Asszonya meg már más dolgot talált:
Nagy szorgosan lapozza, korrigálja
A saint-cyri zárda gyakorlatát.
Gyilkos hegye az iramló írónnak
A patyolat papiron szaporán kopog:
Öreg hibáról bőven gondoskodnak
A saint-cyri kisasszonyok!

Lajos feláll. Bepillant a füzetbe
Az ítéletosztó szép vállain át:
-- S elnéz hosszan (sok bús szentet feledve!)
Egy-egy bohó, kacér — íráshibát . . .
Ó, ez már nem az áhitat órája:
Vágyai fürge repton rajzanak
Híu lepkemódra szűz-fehér rózsákra . . .
Sötétül. Jaj, leszállt a nap . . .

SCIROCCO.

— A Puntizzán. —

Nyugat kigyul még kénkősárga fényben,
Aztán az ég beárnyalódik mélyen;
Ami szín volt, mind sós párába olvad,
A vert hullámok nyögve panaszkodnak . . .

Tenger, engem is vad viharok vágnak —
S lelkem mégsem mer hívni rokonának:
Itt, a te nagy haragod közelében,
Csak fájóbban érzem törpeségem!

Pedig, az égnek haragja csitulván,
A te kebledben elpihen a hullám —
De rám az égen egy sugárka vár-e? . . .

Nincs felelet. De, szélről ostromolva,
Fehérlőn rajzolódik a habokra
Egy kőszobor: a Madonna del Mare . . .

GOUNOD-DALLAMOK.

I.

Szűkes és szürke, szomorú szobácska.
Festett butorok és fakult falak.
A varrógép szapora kattogása
Méri a percet, mely sebtén szalad —
Ó pedig pénz ám minden pillanat!
— Pénz, gondtalanság, csillogás, vagyon:
Mindez itt színes, hímes álmodás csak, —
Kis varrólány sóhajt: nehéz nagyon
Keresni pénzt és varrni selymet — másnak...
Piciny cipője a pergő pedálon
Fürgén kopog. — Smíg künn leszáll az est:
Lelkébe' halkan — tarka, csalfa álom! —
Valami melódia muzsikálni kezd.
Nagy titok ám az... Nincs is tanu rá más,
Csak a falon a hímzett Házi Áldás,
Meg az ablak közt az a pár virág:
Mikor — a zúgó gép fölé hajolva —
Kicsi szíve nagy vágyával dalolja
A bűvös, csábos — Ékszer-áriát...

II.

Bársonyos, bánatos, ájtatos alkony.
Bársonyos-selymes pici budoár.
A festett haju, festett lelkü asszony
Kiréved az estbe. Renyhe, rőt homály.
Végetlen percek . . . Tán az idő is áll.
— S valahol egy varrógép dalba fog,
Meglopva orvul a kis szoba csendjét, —
Jaj, szomoru dal: benne felzokog
Egy alvó emlék, egy elföldelt emlék . . .
S a rá gondolás száz szinből szőtt szárnyán
Csak viasszállong, viasszazsong a mult:
Szines szegénység . . . szétködlött szivár-
[vány . . .

S egy melódia . . . hervadt . . . megfakult . . .
Egy melódia. Lopva jó csak, halkan,
De így, violás, vádas alkonyatban
Lelket megejt, lenyüggöz, fogva tart:
— S a kurtizán, a kerevetre rogyva;
A selymes-pelyhes párnákba zokogja
Az ábrándos, szűztiszta — Rokka-dalt . . .

KRIMI SZONETT.

Bagcsiszeráj fölött hasad a hajnal:
Mély-kék egén már sárga sávja int —
A fogyatkozó éjszakába' kint
Fogyó reménnyel esdekel egy halk dal...

Kék-sárga sávos selymén pamlagának
Szép, ledér Mirza nem leli helyét
(Vágyát virasztja sok meghitt cseléd) —
Érte zokog a dalos-szavu bánat...

— Csend. Aztán, később, még egy halk
[futam...

Mirza az ónos ablakhoz suhan:
A kendőjét le —, mégis csak ledobja!

S kiréved... A nap még alacsonyan jár:
S bús, viaszos fényétől beragyogva
Egy ifju hever... Meg egy véres handzsár.

LOVAS-PORTRAIT.

(És nem temették el az évek őt,
Ezek a fáradt, lomha léptü évek . . .)

Aranyban-izzó volt a délelőtt,
És hosszú, mint a szentiváni ének.

Ott állt az udvarháznak lépcsajén
(Mese-királynő, fekete titok) —

A rózsafák bókoltak könnyedén
S mély alázattal a délignyitók.

És lehajolt, büszkén és szízi keccsel,
Hogy az övébe virágot szakasszon.

(Künn érdeshangok: „Hé! Alovászt keltsd fel!
Nyergelni! Kilovagol a kisasszony.“)

— Kezét nyujtotta s a nyeregbe lendült
(Kis keztyüs kéz, érezted-é tusám? ...)

S csak néztem őt, amint pompázva fent ült:
Álom-királynő, álom-trónusán.

Még búcsut intett hajlós ostorával —
S szállt a napfényben: éjszin-tollu páva!

(Az ut csillámló, aranyos porával
Én árva vágyam szálldosott utána.)

NEVETŐ SZALON.

A kis szalonban „páratlan szombat“ van.
A hangulat is páratlan mindenütt.
A falról Csendélet (olajnyomatban)
Áraszt lakályos, jutányos derüt.
És jókedv. És jóllét. És jóllakottság.
Pohos vázában — ah! — porcellán-rózsák,
És bric-à-brac, és nippe, egész halom, —
A zongorán Beethoven gipsz-hermája.
S mennyi ur meg dáma! . . . S mennyi
[puff meg párna!
— Ó bájos, nyájas nevető szalon!

A rőt Mester leül a zongorához
S kiver egy vészes, félvad harci tust, —
S egy agyonfűzött hölgy aprón kiáltoz:
„Ah, én imádok minden klasszikust!“
— Egy ur a kotta-lámpást felcsavarta,

S im: Beethoven fájdalmas lárva-arca
Kirajzolódik a szomszéd falon, —
S egy csitri pajkosan grimácsol rája,
S egy víg uracska bókol: „Á'sszolgája!”
— Ó fényes, édes nevető szalon!

A LEVÉLSZEKRÉNY.

A tükörablak gyöngyöző üvegjén
Elnéztem órahosszat: odaát
Mint nyeli el a pirosajku szekrény
Annyiak titkolt örömét-baját.

Elnéztem őket, amint oda tértek:
Sok vánnadt arc, gondtól gyűrött, fakó,
Sok kapzsi szem. — Hiába: az önérdék,
A konclesés csak jó tollforgató!

Mily vigasztalan és sivár e kép!
— Aztán jött egy szép, Lenbach-arcu lányka,
S nagy pirulón belopta levelét;

Láttam, mint réved hosszan még utána,
A szemét néztem: ó, hogy csillogott!
— — S a vasszekrényben most egy szív
[dobog . . .

HAMLET.

I.

Ó szép a jámbor, istenes halál
Zsolozsmás, sárga őszi délelőtt, —
De így kimulnom — Patrik úgyse'—fáj . .
Ó szép lehet az istenes halál!

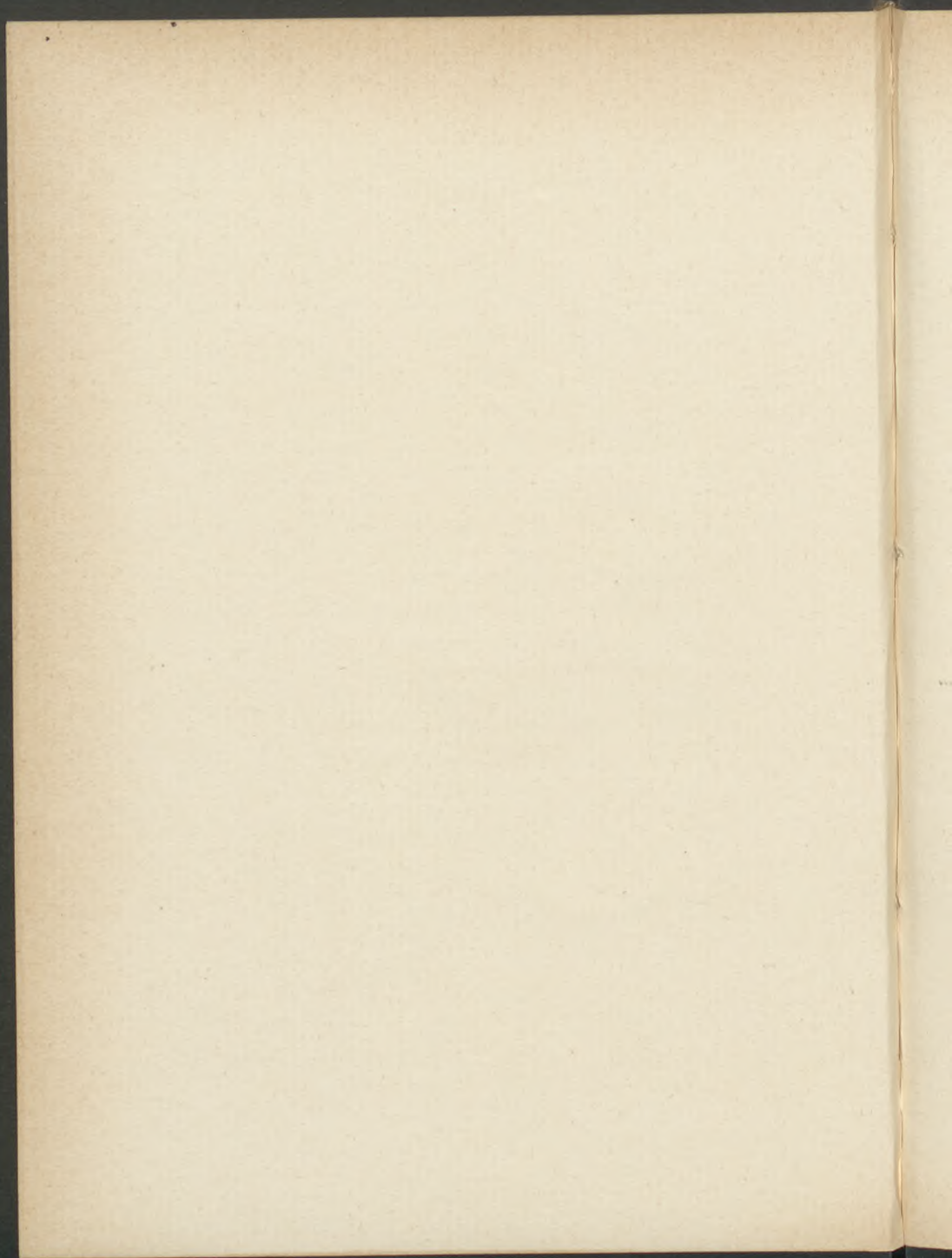
Rámvillan egy szem borostyánosan
S követem én bús csigahéj-király,
Szellemidéző kósza szélroham —
S egy szem mered rám borostyánosan . . .

II.

Hallom Fortinbras harsonáit,
(Jó éjt! . . . A többi néma csönd.)
Nem sebem öl meg —: holtra kábit
Az illat, mit az ő babérja önt!

Jó Fortinbras, ki tud: akarni,
(Jó éjt meddő, könyes tusák!)
Jön, friss babérral eltakarni
Az elbukónak fáradt gesztusát . . .

CHIAROSCURO

ÉNEK EGY NYITOTT ABLAKRÓL.

A szomszédomban ablakot nyitottak:
Fénykéve surran a szobámon át,
Körülsugároz, selymesen cirógat —
A szomszédomban ablakot nyitottak.

A szomszédomban zongora kacag
S most, ablak-nyíltán, átszüremkedik: csitt...
Ez Schubert... Szűzi és vidám szavak...
A szomszédomban zongora kacag.

A szomszédomban álmodik a jácint,
Nehéz illatja vágyón átoson,
Mint csókos emlék nyári éjszakánkint,
A szomszédomban álmodik a jácint.

A szomszédomban boldogok lehetnek!
S egy ablakrésnyi fényt, dalt, illatot
Juttatnak nékem, az ismeretlennek —
A szomszédomban boldogok lehetnek.

A szomszédomban a rózsás titoknak
Tolvaját, engem, senki sem gyanít,
Vágyak Lázárját: álmot, fényt ki — lop csak...
A szomszédomban ablakot nyitottak.

CAPRICE EN BLEU.

Homlokán diadém kék orchideából,
 Vakító vállán türkiz-szín fátyol,
 Tekintete kékes rőzsefényben égve
 Réved az azur Ismeretlenségbe . . .

A szemem-lelkem ott méléz e képen.
 S vissza mereng rám ő, szomorú-kéken . . .
 Miatta kárhoztam — kék bűvét csodálva —
 Harmatos hajnalból mély-nagy éjszakába!

— S fáj mégis válnom a kék — Romanti-
 [kától . . .

— — — — —
 Hervadt orchidea, foszlányos kék fátyol,
 Könyes szem, mely a kéklő éjbe mélyed —
 Átviharzik rajtok kacagva az Élet
 S szemfedőt vet rájuk.

Halotti kéket . . .

HANGFOGÓVAL.

Enyém a dal, a hangfogós, a halk dal,
Mely fájdalmát, könnyét elrejtve gyászol,
Mely szenved — összeszorított ajakkal
S irtózik a gyász visszhangos jajától.

Lelkem viharja, mely a partra dobja
A sápadt gyöngyöt, — halk szellőre lankad,
S csak tűnő árnya tekint be dalomba
Csüggedt-magamnak, szomorú-magamnak.

Nagy éjszakámból, az örömtelenből,
Nem rémlik bele, csak parányi árnyfolt, —
S hozzátok csupa tört sóhaj eseng föl,
Tört sóhaj, mely lelkemben — sikoltás volt...

SZŐNYEG-FILOZÓFIA.

Magasba mért törnék önhitten?
A lehetetlen nem hevit, —
Mélységben annál többre vittem:
Le, egészen a — szőnyegig.
— Színes szövetje szép Keletnek,
Keleti bölcsesség van benned:
Szőnyeg, szőnyeg, virágos szőnyeg,
Megértést hadd tanulok tőled!

Színes szövetje szép Keletnek,
Elnyugszom ím rajtad hanyatt:
S mert igaz bölcsesség van benned,
Bölccsé vénülök perc alatt.
— Ej, balgaság, hogy a világ bánt!
Jer mokka-gőz . . . ópium-ábránd . . .
Szőnyeg, szőnyeg, virágos szőnyeg,
A valón csak az álmok győznek . . .

Ej, balgaság, hogy a világ bánt,
— Itt, a te meghitt kebleden,
Csak mokka-gőz, ópium-ábránd
Mind, ami ott künn — gyötirelem;
Mind, miért hitem harcba vittem,
Virágos halottá lesz itt lenn, —
Szőnyeg, szőnyeg, virágos szőnyeg,
Be jó is vagy te — szemfedőnek . . .

SONNET CONSOLANT.

Ha suhog is már selyme a nagy estnek,
Ne haljon ki a dal az ereszalján:
Röppenjenek föl a szilaj, a harsány
Rapszódíák helyett ma halk szonettek.

Hideg szonettek, hófehér szonettek,
Mind halkszavu, mind tépett szárnyu, halvány,
De vigasz annak — álmok alkonyatján —
Aki szeretett s akit nem szerettek.

S megindul árván, esti áve-szóra,
A hervadt vágyak halk processziója,
Uj, ismeretlen szentséget keresve, —

A barna lombok őszi ködben áznak,
Mint tömjén száll a nehéz hervadás-szag
S halk szonett-kórus cseng belé az estbe.

PASSI-FLORA.

Kis vértanú-virág, ravatal-rózsa,
Lásd, igazad volt: visszajöttem hozzád,
Nagy jószágodnak örökös adósa.

Lásd, tavasz multán csak hazataláltam,
— Tavaszi lázak beteg elgyötörtje —
A te napfényes, tiszta küszöbödre.

Ma szerelemnél jobb nekem a jószág —
Hadd tűzzelek ma téged a szivemre,
Nyárutón nyíló bús Golgotha-rózsát.

Tűnt tavaszomból nem jött velem semmi,
Tűnt tavaszomat nem fáj megtagadnom,
Csak te tudj újra hozzám édesedni.

Csak te ne érezd, én kicsiny virágom,
— Nyárutón nyíló, bársonyszirmu, tiszta —
Hogy a szivemet holtan hoztam vissza . . .

CHANSON SANS PAROLE.

Mi szerelmekben borús meg bohó volt,
Siralmasan víg, kacagón komoly,
Az árva vágy, a csók, az el nem csókolt —
Egy szordinós akkordban egybefoly.
Remény, lemondás tördelőzve, halkan
Szövegtelen dalfoszlánnyá szövődnek,
Könyet, mosolyt eggyé ringat a dallam —
Mint ott izzik egy csöpp rózsaoajban
Mérgé-méze egy egész rózsatőnek . . .

És száll a dal. De már nem a magosba:
A sűrű köd röptébe fojtja meg, —
Remeg a lelkem, mint a virágos fa,
Ha szélzilálta kelyhe szétpereg;
Ha szerteszállong színevesztett szirma
S nászkoszorúját elhullatja lassan, —
Nem volt jogom, hogy az én félhalk, tiszta,
Szép, szivárványos hangulataimba
A te lelked is bele csalogassam . . .

@

REQUIEM.

Künn panaszos, didergő dal fogan,
Tördeli-hordja kósza szélroham . . .
Itt benn félhomály —
Csak theám csillog bús-viaszosan.

A lelke hervadt emléken időz
(Messzi napfény és messzi, messzi ősz!) —
Tegnap: mindenem,
Ma már: havanna-ábránd, thea-gőz . . .

Tegnap enyémnek tudtam a szived
(Messzi mosoly és messzi, halk rimek) —
Ej, mit — semmiség!
Csupán: megöltek egy szívet s hitet . . .

Minden mindegy. Ugyis későre jár.
Bús lelkeért — míg az idő megáll —
Mondok egy misét . . .
Lám: a thea kékes tömjéne száll.

Lám: odakünn a szél is elpihen
A kora éjnek áldott csendjiben, —
Olyan ez az éj,
Mint gyertyafényes téli requiem . . .

TARPATAK.

I.

Itt minden: szín; szivárványos szüret,
Szinek szüretje ez,
Dús ékszerül itt minden — szint keres:
A dél, a szürkület.

És minden: forma; a felhő, a hab
— Órákig nézheted, —
Látatlan szobrász modellálja meg:
A perc, a pillanat.

És minden: zene; a zajló vizár
S fenyves-zugás: zene,
Örök erők örök hangversenye —
S a csend is muzsikál . . .

II.

Itt jársz megint, ki jártál tegnap itt,
Bús fanfárral fogad a Tarpatak —
S te idegennek érezed magad:
Te keresed a — tegnapit.

Az emléket, melyet lelkedbe' tegnap
— Mint képes kártyát — elvittél haza;
Csak tegnap volt! — Leszállt egy éjszaka,
S te érzed: idegen vagy.

— Hol a habok, melyeknek általadtad
A messzeségnek szánt üzeneted?
S ezektől, melyek most zúgnak alattad,
Ki, ki üzen neked? . . .

Fönt a bércekben csermelyek fakadnak,
S várja őket a mesés, messzi tenger! —
És állsz, csak állsz hídján a Tarpataknak,
Riadt sziveddel — —

NOSZTALGIA.

Zarathustra, élet szeretője,
Nagy kívárással kívárázom ma
Napsütéses, iratos meződre.

Innen, ahol minden harsonás dal
Hangfogós elégiára halkul,
Hozzád vágyom dús vágyakozással.

Itt: a fényben — árnyékok vetődnek,
Szebb az élet, élethebb te nálad:
Kedvtelése játékos öröknek.

Itt a szép is: csupa morbid szépség —
Ó be vágyom televény meződre,
Hallgatni a fű örök növését.

Megsejteni a buza csiráján
Zsendülését acélos vetésnek, —
Elhajítani bús halotti lárvám.

S élni, élni: életet, egészet,
S élő hittel életre csókolni
Uj hangszeren az örökegy Szépet!

Ó, de — késő: álmok, átkok, árnyak
(Mily hitványak és milyen erősek!)
Eljegyezték engem a halálnak . . .

Zarathustra, a lelkem merő seb.

LAMENTOSO.

Egy éjszakára vártam örök-óta,
Nappalaimért megvigasztalóra,
Mely egyetlen szóval szíven talál, —
Ugy vártam rá, mint beteg babonások,
Kik nem hisznek, csupán csudákba' már . . .

Egy éjszakára, melyen elenyésszem
Lefojtott vágyak feltörő tüzében
Egy szóért, mit nappalom megtagadott, —
Hiába. Késő. Lelkemre csapódnak
A hajnali fanyar párázatok!

Egy éjszakára vártam örök-óta . . .
Késő. Lepergett a föveny-óra,
S vágy-betöltetlen az éj elosont,
— Ugy állok itt a szennyes szürkületben,
Mint egy leégett, üszkös gyertyacsonk . . .

ÖRÖK FÉLUTON.

Napok . . .

Tükörből nézek a szemembe
S a tükör taván tűnő árny rezeg:
Ki — tegnap voltam. S fürkészem remegve
Az ismeretlent, ki — holnap leszek.
Kisért a tegnap, hiteget a holnap —
S én állok közbül, örök féluton,
S a két talányt, mely eggyé sosem olvad,
Magam-áltatva eggyé hazudom.

Várok. Egy napra. Titkot megnyitóra,
Melyen majd hittet harsogom: vagyok!
— S jó árnyak lomhán lépő légiója,
Szegényen, szürkén, szomorún . . .

Napok.

GROTESQUE.

Ezen az ólmos reggelen
— Künn szél dobol az ablakon —
Szivem verését hallgatom,
Vad riadóját altatom
Ezen a fanyar reggelen.
Oly keserű az életem,
Mint éhomra szitt cigarettám . . .
Tükrömből sápadt rém mered rám,
Csak nézem őt — s nem ismerem:
Ki ez a furcsa idegen?
— Egy halvány vércsepp a beretván,
E reggeli rút fegyveren —
S csodálkozom, hogy: vérezem még,
S csodálkozom, hogy: érezem még
Ezen a halott reggelen . . .
És szobám-szerte kriptá-szag.
S tudom: már meg nem vált, hiába,
Meleg, megértő és meghitt szavak
Nagy mágiája . . .

Ezen a nyirkos reggelen
A képzeletem száll tova,
És oly tisztán, mint tán soha,
Az éltem első asszonya
— Ezen a gyilkos reggelen —
Elöttem újra megjelen.
Most kelt fel épp . . . Tükrébe réved . . .
S megejti lelkét bús ígézet ;
Aztán tagolva, csendesen,
Mondani kezdi : Sze-re-lem, —
De ijedt hallgatásba mélyed :
Hazug a szó és fénytelen !
S érzi : nem vár rá diadal már,
És érzi, hogy : nem fiatal már,
Ezen a fonnyadt reggelen.
Szeme : két holt tűzű agát
(Az elhamvadt láng föl nem éled !)
S fáradt mosollyal megadja magát
A vénülésnek . . .

EGY SZÁL RÓZSÁVAL.

Bucsuzkodom az ifjúságtól,
Mely ígéret maradt csupán,
Utána nézek,
Mint a lekésett
A robogó vonat után.
Elnyeli a mély árnyu távol, —
Bucsuzom a fiatalságtól.

Nyomába' még a távozonak
Piros kendőt lobogtatok,
Az árnyak nőnek,
Piros kendőmet
Elnyelik az alkonyatok
És ködbe fojtják búcsuzómat,
Mit mondanék a távozonak.

És tovaszáll . . . A gomblyukamba'
Égő emlékül itt hagyott
Egy rózsaszálat,
Ha az leszárad,
Virágot, többet, nem kapok!
S csak nézem, amint száll suhanva, —
Egy szál rózsával gomblyukamba'.

VÁDAS ESTÉN.

Az alkonyat be hamar rámköszönt!...
Ne higgyétek, hogy nem fáj a sötét ma,
Csak: megtanultam, hogy ami fény: céda,
Csak: nem várok többé sugárözönt;
De azért a napfényt megsiratom néha,
De azért fájón érzem a közönyt,
Hogy nincs barátom, csak pár furcsa könyv:
Pár lelkesebzett élet-nyomorékja —
Beteg rajongó, keserű poéta . . .

Mint festő, hogyha látja: büszke vásznán
A szárnyas lélek megkötött marad,
Vagy szobrász, hogy: ma lomha kődarab
A máskor oly elmés beszédü márvány, —
Ugy érzem én is: „Mért ölöd magad?
Mit érsz el nagysok vivódásod árán?
— Amit dalolsz, reményed-vesztve, árván:
Lelkedből egy-egy tört tükördarab —
Kis, alázatos, meggyötört szavak . . .

TARTALOM.

A te zongorád.

	Lap
Visszajár a mult	11
Jó estét	12
Lesz valakim	13
Plein air	15
A szavad	17
Légyott hármásban	18
Őszi szerenáta	20
Tour de main	21
Elzüllött	23
Sírató	26
Egyre távolabb tetőled	28
Áhítat-órán	29
A te zongorád	30
Igy, egyedül	32

Attitűdök.

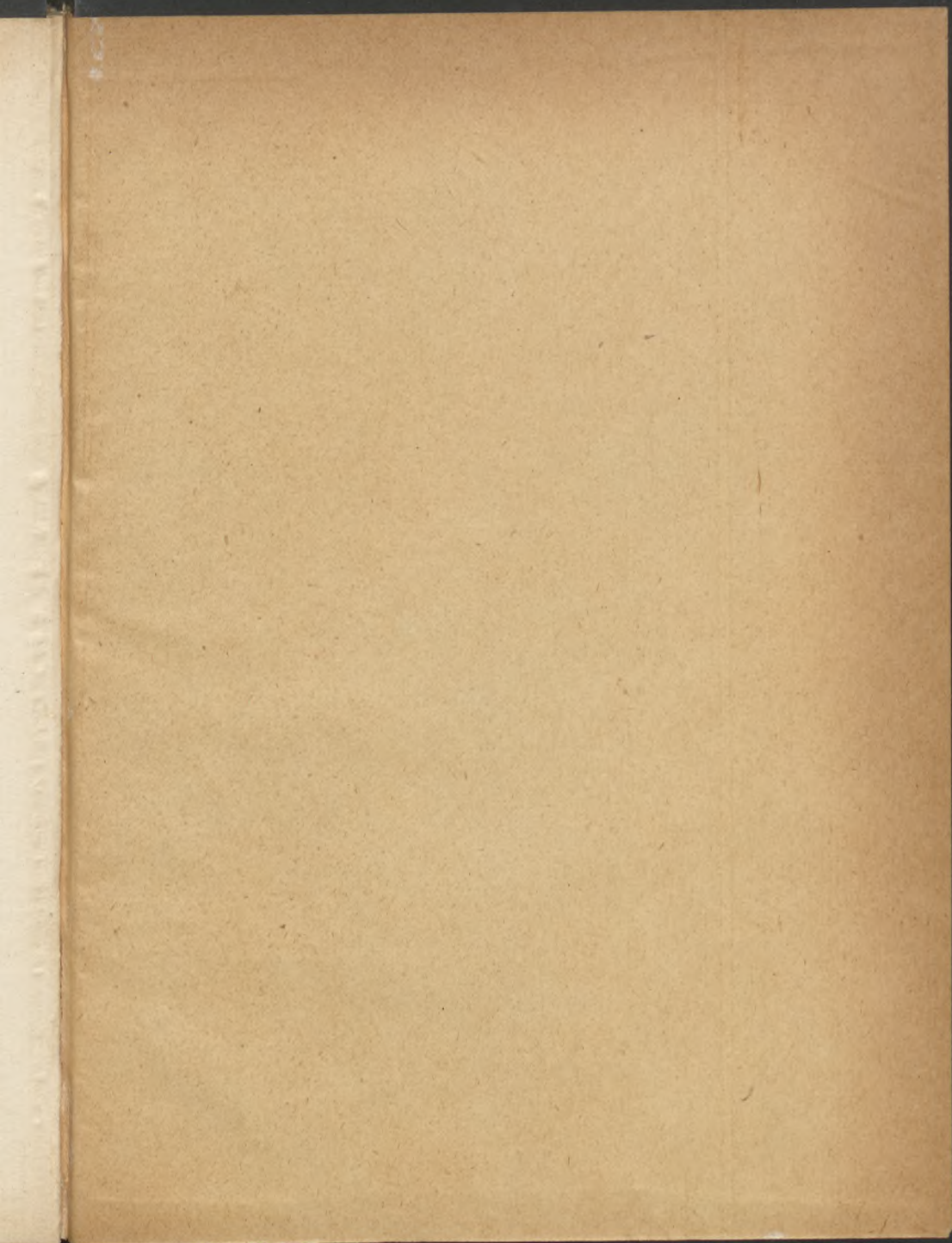
Grizeldisz	35
Lélekharang	38
A bibliás ember	40
Magna Peccatrix	42
Versaillesi idyll	43

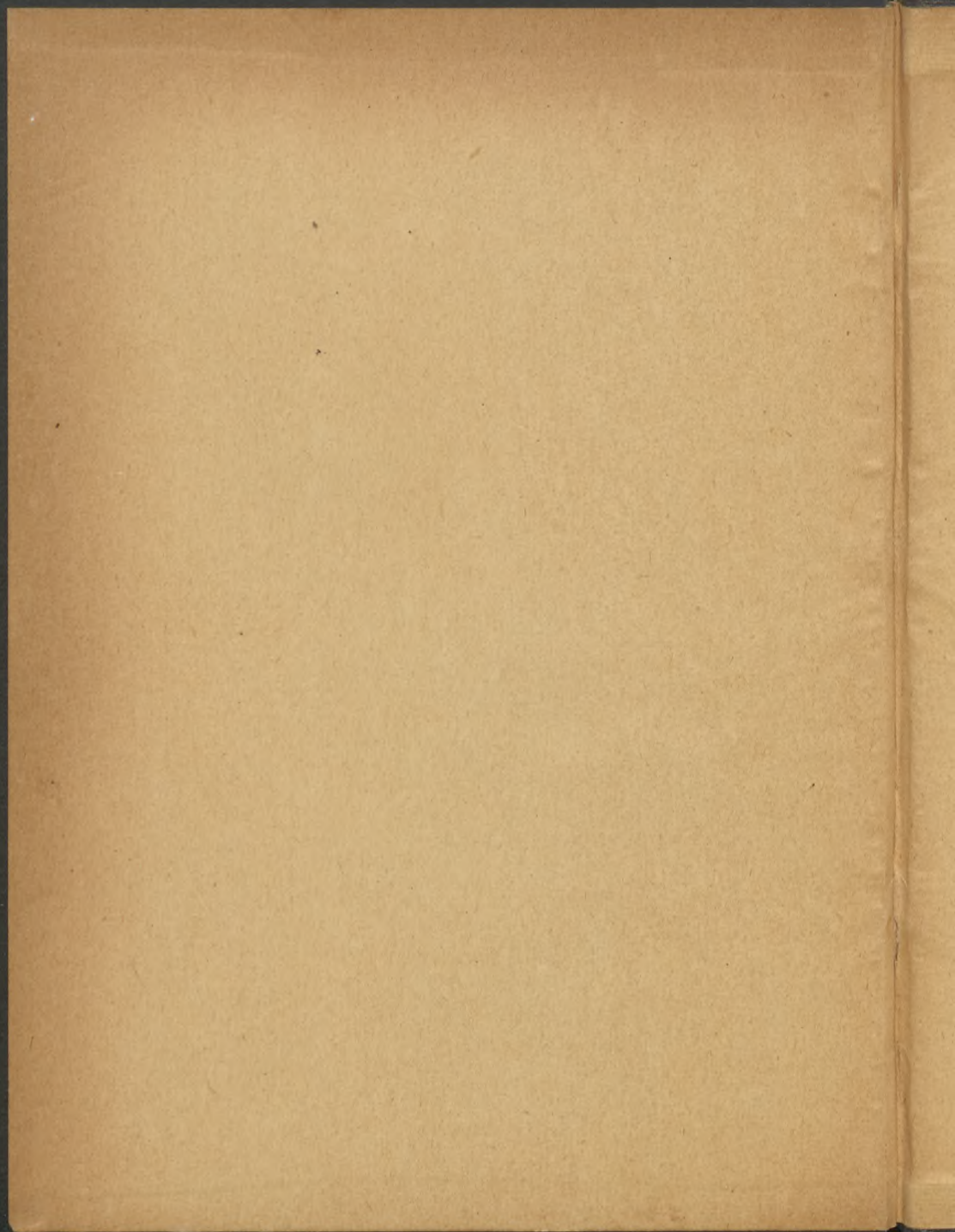
	Lap
Scirocco	45
Gounod-dallamok	46
Krimi szonett	48
Lovas-portrait	49
Nevető szalon	51
A levélszekrény	53
Hamlet	54

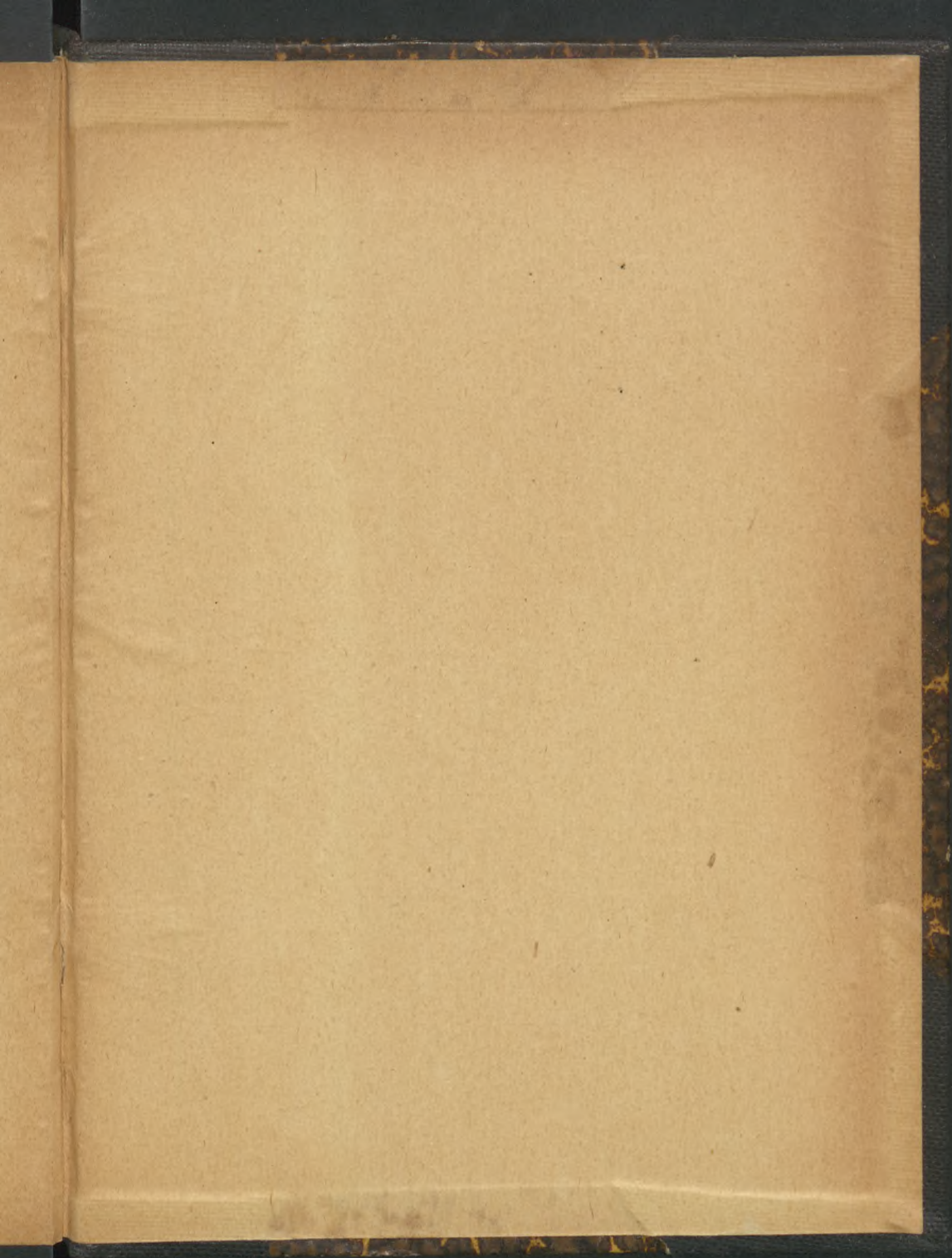
Chiaroscuro.

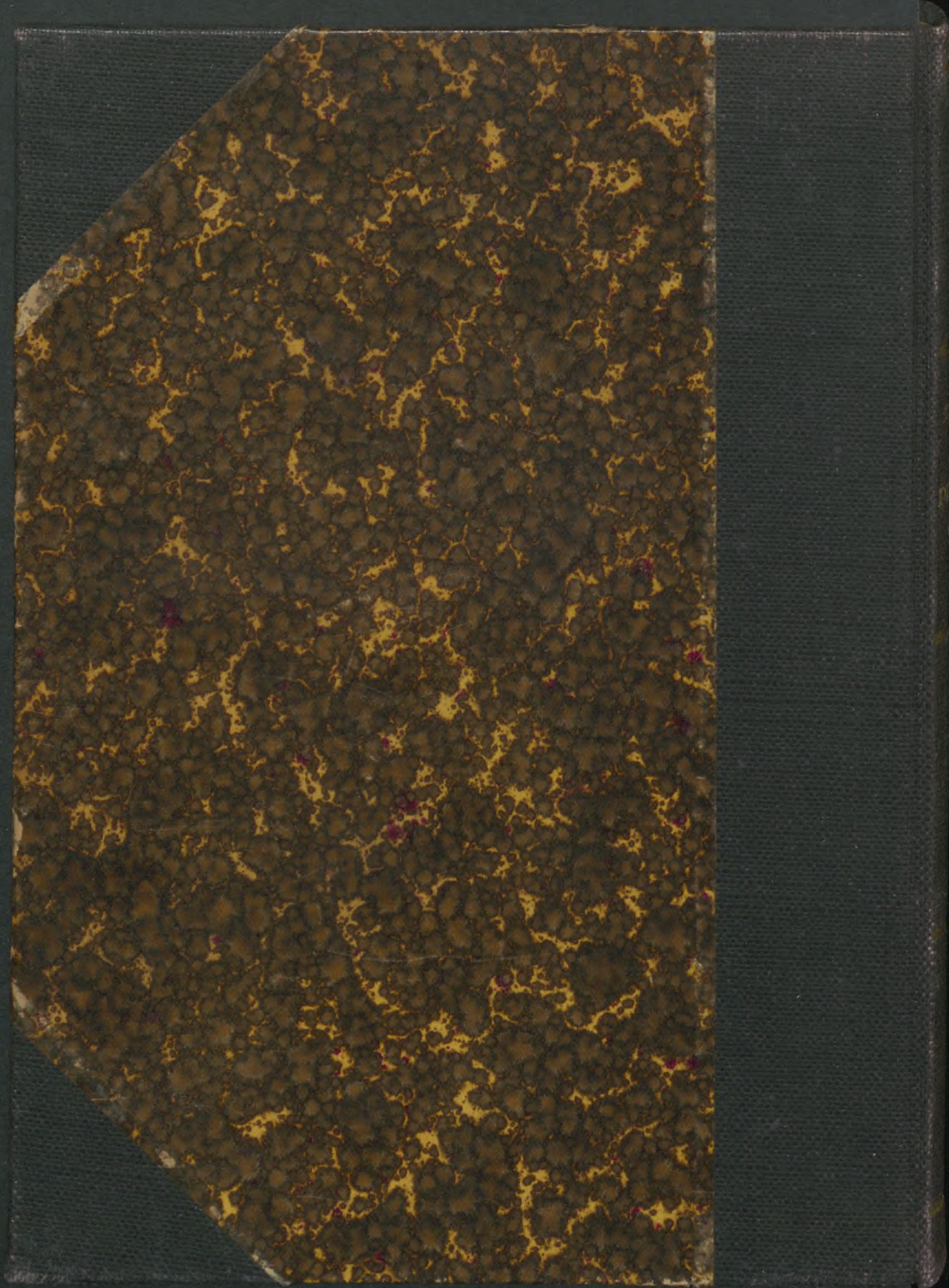
Ének egy nyitott ablakról	57
Caprice en bleu	59
Hangfogóval	60
Szőnyeg-filozófia	61
Sonnet consolant	63
Passi-flora	64
Chanson sans parole	65
Requiem	66
Tarpatak	68
Nosztalgia	70
Lamentoso	72
Örök féluton	73
Grotesque	74
Egy szál rózsával	76
Vádas estén	78

RÉDEV

PRIZMA

N. M.